

Ministerie van Defensie

Militaire Inlichtingendienst

Postbus 20701
2500 ES 's-Gravenhage

Telefoon 070 - 318 81 88
Telex 32374 KYDER/BIV NL
Telefax 070 - 318 79 51

-Aan:
Zie verzendlijst.

Uw brief	Uw kenmerk	Ons nummer	Datum
Onderwerp		DIS/91/095/5103	23 oktober 1991
Joegoslavië: recente ontwikkelingen (nr 84/91)			

1. Hierbij doe ik U toekomen een notitie over de recente ontwikkelingen in Joegoslavië.
2. Met ingang van heden zal de rapportage m.b.t. Joegoslavië drie maal per week plaatsvinden, te weten op maandag, woensdag en vrijdag. Indien de ontwikkelingen in de crisis daartoe aanleiding geven, zal deze frequentie weer worden aangepast.
3. Zonder bijlage is deze brief ongeclassificeerd.

Hoofd Militaire Inlichtingendienst
voor deze
Het Hoofd Stafafdeling Inlichtingen

Kolonel der Grenadiers

Bijlagen
één

Bezoekadres
Kalvermarkt 28
's-Gravenhage

Doorkiesnummer
070 - 318 6634

Verzoeken bij beantwoording datum, nummer en onderwerp te vermelden.

Verzendlijst behorende bij brief MID nr. DIS/91/095/5103 , d.d. 23 oktober 1991

Aan:

Coördinator Verenigde Inlichtingendiensten Nederland

(Secretaris Generaal Ministerie Algemene Zaken)

Hoofd Inlichtingendienst Buitenland

Hoofd Binnenlandse Veiligheidsdienst

Ministerie van Buitenlandse Zaken ✓
t.a.v. AMAD

MINISTERIE VAN DEFENSIE
MILITAIRE INLICHTINGDIENST

JOEGOSLAVIE
Militair-politieke situatie
84/91

(Afgesloten 231200 OKT 1991)

Federale overheden

Gisteren is door federaal minister van Defensie Kadujevic een aantal opvallende uitspraken gedaan. Ten eerste verzocht hij het federale presidium, de formele opperbevelhebber van de federale strijdkrachten (JNA), tot een volledige mobilisatie in "alle gebieden die bij Joegoslavië willen blijven". Daarnaast dreigde hij met "beslissende, gecoördineerde en en adequate politieke en militaire maatregelen" als Kroatië het deze week overeengekomen staakt-het-vuren bleef schenden.

Tevens keerde Kadujevic zich scherp tegen het afgelopen vrijdag door de EG gepresenteerde ontwerp-verdrag voor de betrekkingen tussen de Joegoslavische deelstaten, omdat dit de eenheid van het Servische volk zou bedreigen. Tegen deze achtergrond pleitte hij ook voor het weren van alle Kroaten en Slovenen uit de JNA. Enkele uren later aanvaardde het federale (romp)presidium, dat slechts bestaat uit de pro-Servische afgevaardigden, alle voorstellen van Kadujevic.

Opmerkelijk was in dit kader overigens tevens dat Kadujevic Duitsland beschuldigde van een anti-Joegoslavische opstelling. Volgens de minister bereidt Duitsland via een vijfde colonne een "economisch en militair offensief" voor om Joegoslavië voor de derde maal deze eeuw aan te vallen en daardoor het verlies in beide wereldoorlogen ongedaan te maken.

Met deze uitlatingen stelt Kadujevic zich feitelijk op achter de extreem-nationalistische Servische stroming in de Joegoslavische politiek, die onder meer de Kroatische leiding afschildert als een fascistoïde marionet van het revanchistische Duitsland. Dit is met name opmerkelijk omdat Kadujevic zich lange tijd relatief gematigd opstelde en slechts de afgelopen weken, onder invloed van de polarisatie in de Joegoslavische tegenstellingen, meer naar pro-Servische zijde tendeerde. Uit zijn uitlatingen, en met name door de politieke steun van het romppresidium voor zijn voorstellen, moet worden opgemaakt dat aan Servische zijde geen serieuze mogelijkheid meer wordt gezien voor een politieke oplossing van de Servisch-Kroatische tegenstellingen.

Naar verwachting zal aan de oproep tot mobilisatie van alle weerbare reservisten uit de gebieden die bij Joegoslavië willen blijven behoren uitsluitend gehoor worden gegeven door reservisten van etnisch-Servische en Montenegrijnse afkomst. Hierdoor, en door de oproep tot het ontslag van alle Sloveense en Kroatische militairen uit de JNA, zal het leger naar verwachting zijn laatste pan-Joegoslavische kenmerken verliezen en in de praktijk een Servisch leger worden. Ironisch is overigens dat Kadujevic zelf weliswaar van etnisch-Servische afkomst is, maar uit Kroatië komt en derhalve mogelijk geen plaats zou hebben in de "nieuwe" JNA. Dit geldt zeker voor zijn plaatsvervanger Brovet, een Sloveen.

Albanië

Het Albanese parlement heeft gisteren officieel de republiek Kosovo erkend. Hierbij werd verwezen naar het eerder gemelde referendum onder de door Servië onderdrukte Albanese bevolking van Kosovo, die zich bij die gelegenheid vrijwel unaniem uitsprak voor de vestiging van een zelfstandige republiek. De Albanese stellingname is in overeenstemming met het Albanese streven zo veel mogelijk internationale aandacht te vestigen op de onderdrukking van de Albanese meerderheid in Kosovo. Zij is echter in zoverre opmerkelijk dat Albanië hiermee afstand lijkt te nemen van het streven naar vereniging van alle Albanese in één staat, waarvoor in het verleden nogal eens door Albanese leiders is gepleit. Het is echter niet uitgesloten dat de Albanese stap mede beoogt omstandigheden te scheppen voor een latere, vrijwillige aansluiting van Kosovo bij Albanië.

Conclusie/vooruitzicht

Nu de kansen op een politieke oplossing voor de tegenstellingen in Joegoslavië door de Servische opstelling aanzienlijk verkleind lijken, moet ervan worden uitgegaan dat de strijd in Kroatië zich op korte termijn weer zal intensiveren. De JNA zal zich naar verwachting op korte termijn transformeren tot een Servisch leger. Aangezien alle niet-Servische republieken, uitgezonderd Montenegro, in meerdere of mindere mate bevreesd zijn voor Servische dominantie, ligt het voor de hand te veronderstellen dat zij zullen proberen een zekere mate van samenwerking te bewerkstelligen tegen Servië. Daarmee zou de kans toenemen dat de strijd in Joegoslavië zich verder ontwikkelt tot een burgeroorlog tussen de Serviërs en Montenegrijnen enerzijds en de overige volkeren anderzijds.